

maa derfor see at gjøre Front mod begge Sider. Naar man nemlig har hørt den ærede Rigsdagsmand for Hjørring Amts 2de District (Sørensen) udtale sig om denne Sag, skulde man virkelig troe, at Loven gik ud paa, at hele Landet skulde deles i Gaarder paa 20 Eder. Hartorn, eller at i ethvert Tilfælde de større Eiendomsbesiddere skulde have (S. Knudsen: Maa jeg bede om Ordet!), en Expropriationsret, en Ret til at opsluge alle deres mindre Naboer. Men Sagen er jo i Virkeligheden den, at han ikke kan faae den mindste Smule Jord uden at betale den, og Sagen er fremdeles den, at han ikke kan faae denne Jord uden at kjøbe den af sine Naboer, hvilket allerede gjør en ganske mærkelig Forskjel i de Vilkaar, hvorunder et saadant Kjøb affluttes. Den, som iøvrigt vil skaffe sig et stort Forraad af en vis Gjenstand, har i de fleste Henseende al Verdens Markeder aabne, han kan kjøbe, hvor han vil, og kan han ikke faae det billigt paa det ene Sted, kan han søge det paa et andet Sted, hvor det er billigt. Men den, der vil kjøbe tilgrændsende Jorder, er sandelig nødt til at kjøbe dem af sine Naboer, han har et overmaade ringe Marked at bevæge sig paa. Det staaer altsaa i Naboens fuldkomne Magt at nægte at sælge Jorden, og han vil ganske sikkert nægte det, hvis han ikke selv er tjent med at sælge, maafee ene, ved at sælge et Stykke, kan see sig istand til at reddes Resten. Altsaa ingen Sammenlægning uden et Kjøb, ingen Kjøber uden en Sælger, og denne Sælger den eneste, af hvem Kjøberen kan kjøbe, altsaa Sælgerne i den gunstige Stilling at kunne foreskrive Salgs vilkaarene. Dette er naturligviis ordentligviis Tilfældet, og heri indeholdes den fuldstændigste Garantie for, at Sammenlægningen aldrig vil gaae ud over rimelige Grændser; thi i samme Grad som Naboer er hidst paa at faae Jorden, i samme Grad kan han være vis paa, at han vil komme til at betale den ikke blot til fuld Værdi, men langt over dens Værdi. Den ærede Rigsdagsmand har i den Henseende idelig paaberaabt sig sine Erfaringer, og jeg indrømmer gjerne, at han har været mange Steder omkring i Danmark (Latter); men det er i Danmark som i Amerika og som

i alle Verdensdele en staaende Regel, at Udslykningen med den tiltagende Befolkning stiger i et ganske anderledes Forhold end Sammenlægningen, — og jeg skal kun ganske i Parenthes bemærke, at den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amt 6te District (S. A. Hansen) har misforstaaet, hvad der blev udtalt af den ærede Rigsdagsmand for Veile Amts 5te District (With). Denne talte nemlig ikke om 50 Udslykninger i 25 Aar, men om 50 Udslykninger i Gjennemsnit om Aaret, hvortil han i Løbet af 25 Aar kun har havt 3 Sammenlægninger, der ere gaaede ud over 20 Eder. Hartorn. Forholdet er altsaa 1250 Udslykninger mod 3 større Sammenlægninger, hvilket vist ikke kan have noget Foruroligende med Hensyn til et Overmaal af Sammenlægning for dem, der ikke have et meget stærkt Hang til Urolighed.

Naar man paa den anden Side hører en æret Rigsdagsmand fra Frederiksborg Amt (Rasmussen) tale om Sagen, skulde man troe, at Danmarks Opgave i Verden var kun at producere Korn for det engelske Marked, og at alt det Korn, som spistes i Danmark, gik til Spilde (Hør!). Han udtalte sig nemlig, som om det skulde være afgjørende for Sagen, at de større Gaardes Producter vare bedre Handelsvare end de mindres, og at Følgen af en Udslykning vilde være, at Alt vilde blive spist her hjemme. Jeg mener nu rigtig nok, at det danske Korns første og naturligeste Anvendelse er at blive spist af de Danske, og jeg mener, at det kun er Overskuddet af vore Producter, der som Handelsvarer bør komme paa Markedet. Jeg ønsker først og fremmest, at de Danske maae have Noget at spise selv, og dernæst, at de maae have Noget at sælge, for derfor at kunne kjøbe det, som de ikke selv kunne producere ligesaalet paa de store som paa de smaa Gaarde; thi hvorvidt vi end lade Sammenlægningen gaae, saa vil man dog aldrig komme saavidt, at vi kunne producere Sukker, Caffe og lignende Gjenstande paa sammenlagte Gaarde. Jeg mener altsaa paa den ene Side, at det er rene Chimærer, naar man taler om, at Sammenlægningen skulde opsluge de mindre Jordbrug, og at det paa den anden Side, at Sammenlægning og Udslyk-